

Stan rolnictwa w powiecie Kowieńskim

podrozdział pracy magisterskiej

Powiat kowieński jest najmniej rolniczy w porównaniu z całością kraju oraz w porównaniu z innymi regionami Litwy. Ludność wiejska stanowi 25,8 % całości mieszkańców powiatu, gdy w Litwie ten wskaźnik osiąga 32%. W rolnictwie i leśnictwie w powiecie kowieńskim pracuje 18,8% ludności w wieku produkcyjnym, a na Litwie wskaźnik ten osiąga prawie 22%. Rolnictwo oraz leśnictwo stwarzają około 7,4% produktu narodowego brutto w powiecie. W Litwie te gałęzie stwarzają aż 12,6% PKB. Oznacza to, że rola rolnictwa oraz wsi jest mniej znacząca w powiecie niż w całości w kraju. W powiecie jest mniejsza ilość ludności która zależy całkowicie lub pośrednio od mniej wydajnego i mniej dochodowego sektora gospodarki (w porównaniu z innymi działami gospodarki)[\[1\]](#).

Powiat znajduje się w intensywnej strefie rolniczej i dlatego ma wielkie znaczenie w całości produkcji rolniczej w kraju (jak ilościowo tak i jakościowo), z każdym rokiem znaczenie powiatu rośnie. W roku 1998 roku w powiecie wyprodukowano 16,3% zboża, 25,2% buraków cukrowych, 22,9% warzyw, 17,7% ziemniaków, 16,0% mięsa, 16,1% jaj, 13,2% mleka całości produkcji krajowej. Rolnictwo w powiecie kowieńskim jest bardziej ukierunkowane na produkcję roślinną: buraki cukrowe, zboże, ziemniaki i warzywa. Właśnie w tych dziedzinach rolnictwo jest najbardziej intensywne. Na 100 ha użytków rolnych produkuje się zboża – 23,6%; buraków cukrowych – 24,7%; ziemniaków – 18,8%; warzyw 9,2% jest to więcej niż średnio w kraju[\[2\]](#). (Załącznik 2)

Rozwój tych dziedzin rolnictwa zapewnia rosnący przemysł przetwórczy oraz bliskość do wielkiego miasta, do stolicy

powiatu – Kowna. Wskaźnik urodzajności rolnictwa roślinnego nie dużo różni się od wskaźnika krajowego, ale tempo wzrostu tego wskaźnika w powiecie kowieńskim jest stanowczo większe w porównaniu z tempem wzrostu tego segmentu rolnictwa w kraju[\[3\]](#).

Intensywnie wdrażana jest reforma rolnictwa krajowego. Już jest zaakceptowane 59,9% podań o zwrocie praw własności na ziemię która została przywłaszczona oraz włączona w kołchozy po przyłączeniu Litwy do związku radzieckiego. Średnio na każdego kto ubiega się o zwrot ziemi przypada działka o powierzchni około 5,8 ha, w kraju średnio ta powierzchnia stanowi około 7,3 ha. Mniejsza powierzchnia zwracanych działek w powiecie spowodowana jest większą ilością pretendenta na zwrot działek. W powiecie zauważ się większy popyt na wynajem oraz kupno ziemi w porównaniu z innymi regionami Litwy[\[4\]](#).

W powiecie na 1000 osób ludności wiejskiej przypada 48,7 zarejestrowanych gospodarstw rolnych, ten wskaźnik prawie się nie różni od krajowego. Według danych o rejestracji gospodarstw rolnych średnia powierzchnie gospodarstwa rolnego wynosi około 10,9 ha i dorównuje średniemu gospodarstwu rolnemu w całej Litwie. Mniejsze powierzchnie gospodarstw rolnych zależą od mniejszej powierzchni zwracanej ziemi oraz od specjalizacji gospodarstw leżących w pobliżu miast. W powiecie kowieńskim większa polaryzacja według wielkości powierzchni gospodarstw niż w całym kraju. Obok nie dużych gospodarstw rolnych których podstawową działalnością jest uprawa roli na własne potrzeby w dużym tempie wzrasta ilość gospodarstw o powierzchni 200 – 500 i więcej hektarów[\[5\]](#). (Załącznik 3)

W wielkim stopniu zauważa się formowanie się gospodarstw specjalizujących się w przetwórstwie mlecznym, hodowli buraków cukrowych, nasiennictwie, hodowli drobiu i bydła oraz ogrodnictwo. Zwiększa się ilość gospodarstw dywersyfikowanych, na których obok uprawiania roli i bydła prowadzona jest inna działalność ekonomiczna niezwiązana z rolnictwem. Do

najbardziej popularnych działalności ekonomicznych nie związanych z uprawą roli zalicza się następujące działalności: usługi świadczone w zakresie mechanizmów rolnych oraz maszyn wykorzystywanych w rolnictwie; przetwórstwo produkcji rolniczej (w większości mięsnej); bezpośrednia sprzedaż wyrobów przetwórstwa rolnego; przetwórstwo zasobów leśnych (tartaki); plecienie różnorodnych wyrobów z różg. W mniejszym stopniu jednak rozwija się turystyka oraz rybołówstwo na terenach wiejskich. Na terenie powiatu zauważa się rosnącą tendencję uprawiania nietradycyjnego rolnictwa. Na terenie powiatu zarejestrowane jest 20 gospodarstw ekologicznych, 8 gospodarstw specjalizujących się w rozprowadzaniu i krzyżowaniu różnych ras bydła i upraw rolnych, jest tu nie mało ras kóz oraz wiele rodzajów ziół, rzadkich warzyw i jagód. Specjalizację i dywersyfikację gospodarstw rolnych hamują konserwatywne motywacje rolników, brak doradztwa na terenach wiejskich oraz mała ilość inwestycji w rolnictwo. Największym problemem jest to, że rolnicy są starzy, a młodzież ucieka do miasta. Emeryci stanowią 64% całości rolników w powiecie Kowieńskim kiedy w kraju ten wskaźnik jest na nieco niższym poziomie i stanowi on 60%[\[6\]](#).

W powiecie Kowieńskim zarejestrowane jest 469 gospodarstw rolnych z których 250 (53,3%) są w stadium likwidacji. Podstawową przyczyną likwidacji gospodarstw rolnych jest nie efektywne gospodarowanie, brak konsolidacji między gospodarstwami, problemy w zarządzaniu gospodarstwami oraz nie efektywne zarządzanie majątkiem i finansami. W powiecie w większym stopniu niż w kraju zauważ się koncentrację dochodów gospodarstw rolnych w ręce kilku członków grupy rolników. Taka koncentracja kapitału pozwala efektywniej zarządzać gospodarstwami rolnymi, możliwość wykorzystania przewagi wielkiego gospodarstwa rolnego. Jednak takie procesy integracyjne zachodzące między małymi przedsiębiorstwami zachodzą tylko w niektórych gospodarstwach. Perspektywę na rozwój mają tylko 40-50 przedsiębiorstw z których większość znajduje się w rejonie Kiedajniajskim[\[7\]](#).

Powiat wśród innych powiatów wydziela dużą ilość państwowych uczelni oraz należących do nich gospodarstw rolnych. Takiego typu gospodarstw państwowych w powiecie jest aż 19. Takie gospodarstwa nie posiadają celów produkcyjny oraz dochodowych lecz kształcą młodzież oraz spełniają misję badawczą. W tych gospodarstwach aktywnie prowadzone są badania w zakresie nasiennictwa oraz wyprowadzanie nowych ras bydła. Nasiona reprodukcyjne wysokiej jakości wyhodowane w tych gospodarstwach sprzedawane są nie tylko w powiecie Kowieńskim, ale także na całym terytorium Litwy[\[8\]](#).

W powiecie jest 17 wielkich gospodarstw cieplarnianych, ferm drobiowych i ferm hodowli świń, prawie we wszystkich wypadkach fermy te są sformowane z kapitału akcyjnego. Te gospodarstwa wydziela z pośród innych nie tylko koncentracja kapitału i nowoczesne technologie, ale także i konkurencyjność na rynku litewskim. Takie gospodarstwa są w większym stopniu odporne na zmiany zachodzące na rynku krajowym[\[9\]](#).

Uzbrojenie techniczne gospodarstw rolnych w powiecie Kowieńskim jest na stosunkowo wielkim poziomie w porównaniu z innymi powiatami. Jednak z powodu niskiej aktywności inwestycyjnej w gospodarstwach dominuje technika pozostała z czasów komuny. Na polepszenie sytuacji rolników w zakresie uzbrojenia technicznego w niektórych gminach zostały stworzone oddziały doradztwa agrotechnicznego. Oddziały te zostały stworzone z inicjatywy władz gminnych. Takie oddziały doradcze są przy każdej szkole gospodarki rolnej. Jednak w dalszym ciągu jest słabo rozwinięta pomoc wzajemna między rolnikami w wykonywaniu prac mechanizacyjnych która pozwoliłaby zmniejszyć potrzeby inwestycyjne na nabycie nowej techniki mechanizacyjnej, na jej modernizację i eksploatację[\[10\]](#).

Rolnicy nie mogą się obejść bez wsparcia państwa. Pomoc państwa stała się bardziej systematyczna dopiero w roku 1997, kiedy został utworzony fundusz wsparcia rolnictwa. Wsparcie rolnictwa w powiecie Kowieńskim nie wzrasta, jak to miałoby być, lecz maleje. Tak oto w roku 1998 wsparcie państwa

wyniosło około 78 Lt/ha, w kraju jednak ten wskaźnik w roku 1998 był prawie dwukrotnie większy i wyniósł 147 Lt/ha. Na wdrażanie programów inwestycyjnych w przeliczeniu na jeden hektar użytków rolnych w roku 1998 przypadło zaledwie 22 Lt środków państwowych, kiedy w średnim w państwie na te same cele było przeznaczono około 26 Lt/ha. Większa część środków inwestycyjnych przeznaczona została na modernizację parku technicznego gospodarstw rolnych, wdrażanie nowych technologii, rozwój turystyki na terenach wiejskich oraz na niektóre inne programy[\[11\]](#).

Według danych statystycznych w 1999 roku poziom bezrobocia na terenach wiejskich powiatu Kowieńskiego wynosił około 4,53%. Wskaźnik bezrobocia w

powiecie jest najmniejszy w kraju. Uwarunkowane jest to kilkoma aspektami:

intensywna tradycyjna i nietradycyjna produkcja produktów rolnych; bardziej rozwinięte

dla rolnictwa małe i średnie przedsiębiorstwa; większa ilość miejsc pracy w urzędach państwowych; większa możliwość znalezienia pracy przez ludność wiejską w miastach powiatu ponieważ jest mały poziom bezrobocia w miastach powiatu Kowieńskiego w porównaniu z innymi powiatami Litwy[\[12\]](#).

Chociaż poziom bezrobocia w rolnictwie na terenie powiatu Kowieńskiego jest nie duży, ludność wiejska ma małe dochody w porównaniu z ludnością miejską. Małe dochody powoduje sezonowość prac i małą wydajność. Rodziny mieszkające na wsi na jednego członka rodziny średnio otrzymują około 340 Lt. Ten wskaźnik jest o 9% wyższy od średniego krajowego, lecz jest on o 24% mniejszy od dochodów ludności miejskiej. Małe dochody oraz mała ilość miejsc pracy powoduje, że w powiecie jest dużo osób wspieranych socjalnie. Tak w roku 1999 na tysiąc osób ludności wiejskiej przypada 27,2 osoby wspierane socjalnie[\[13\]](#).

[1] Lietuvos Agrarines Ekonomikos Institutas, „ Lietuvos žemes ukis.Regionine pletra“, VAGA, Vilnius 2000, s. 45

[2] Tamże, s. 45

[3] Lietuvos Agrarines Ekonomikos Institutas, op. cit., s. 46.

[4] Materiały uzyskane w Administracji Powiatu Kowieńskiego.

[5] Tamże.

[6] Materiały uzyskane w Administracji Powiatu Kowieńskiego.

[7] Tamże.

[8] Tamże.

[9] Materiały uzyskane w Administracji Powiatu Kowieńskiego.

[10] Tamże.

[11] Tamże.

[12] Lietuvos Agrarines Ekonomikos Institutas, op.cit., s 56.

[13] Tamże, s. 56.

Dla osób szukających pomocy w pisaniu prac z różnych dziedzin polecamy serwis [pisanie prac](#) z prawa, administracji, zarządzania, marketingu, pedagogiki i wielu innych dziedzin.